

RIGSBUDSMANDEN I GRØNLAND

Samtlige ministerier mv.

Dato: 1. september 2008

J.nr.: 323-0001

Indberetning august 2008

Politiske forhold.

Demokraternes tidligere formand ekskluderet.

I forlængelse af tidligere indberetninger i år kan jeg oplyse, at personstriden i partiet Demokraterne den 1. august 2008 tog et yderligere skridt, da partiets hovedbestyrelse denne dag ekskluderede partiets stifter og tidligere formand Per Berthelsen med henvisning til partiskadelig virksomhed.

I eksklusionen anfører partiets nye formand, landstingsmedlem Jens B. Frederiksen, bl.a. at Per Berthelsen har skabt forvirring om sit medlemskab af Demokraterne og at han har bejlet til andre partier om optagelse. Endvidere henvises der til, at Per Berthelsen har meddelt, at han ikke længere er medlem af Demokraternes Landstingsgruppe, men fortsat er medlem af Demokraterne.

Som en kommentar til eksklusionen siger Per Berthelsen til KNR's radioavis bl.a., at han ikke vil anke eksklusionen. - Hvordan skulle jeg overhovedet kunne forestille mig at sidde sammen med folk, der har vist troløshed og utaknemmelighed over for en stifter, siger han blandt andet. Per Berthelsen har endnu ikke taget stilling til sin politiske fremtid.

Informationskampagne om selvstyre.

Jf. tidligere indberetninger planlægger Grønlands Hjemmestyre at afholde en folkeafstemning den 25. november 2008 om selvstyre. Som optakt til dette har hjemmestyret indledt en informationskampagne om indholdet i Selvstyrekommissionens betænkning og forslag til ny selvstyrelov for Grønland. Ud over oplysningsmateriale i bl.a. de grønlandske medier gennemfører embedsmænd og de politiske partier i løbet af efteråret en rundrejse til byer og bygder i Grønland, hvor der afholdes lokale borgermøder.

Samtlige landstingets partier har i Selvstyrekommissionens arbejde tilsluttet sig kommissionens forslag til en ny selvstyrelov for Grønland. Imidlertid har partiet

Demokraterne i en pressemeddelelse af 19. august 2008 meddelte, at partiet har besluttet at anbefale borgerne at stemme nej til selvstyret ved den kommende folkeafstemning.

Demokraterne sammenfatter i pressemeddelelsen, at partiet helhjertet støtter, at der arbejdes frem imod at Grønland opnår selvstyre og at dette selvstyre med tiden bliver i stand til at klare sig selv både økonomisk og administrativt. ”Hverken den politiske modenhed eller den økonomiske situation er dog klar til at være fundamentet for et selvstyre med de rammer, som Selvstyrekommissionens betænkning lægger op til. Derfor vil Demokraterne anbefale, at man stemmer nej ved folkeafstemningen den 25. november.”

Konkret finder Demokraterne bl.a., at ”...når alle ansvarsområder er hjemtaget og Grønland en dag i fremtiden bliver i stand til selv at finansiere ansvarsområderne, så skal Grønland gradvist overtage finansieringen. Indtil da, så er det vores opfattelse, at begrebet ansvar og pligter fortsat skal forstås som, at Grønland gradvist hjemtager flere ansvarsområder og at Danmark fortsat dækker udgiften for driften, sådan som man kender det fra Hjemmestyreordningen.”

Endvidere mener Demokraterne, at fordelingsnøglen for det eventuelle overskud fra råstofferne burde se anderledes ud: ”Med de mangler, der er i det grønlandske samfund på boligområdet, socialområdet, sundhedsområdet, forsyningsområdet osv. osv., så mener Demokraterne, at den første milliard kroner i overskud fra de grønlandske råstoffer alene skal tilfalde Grønland. Derefter kan overskuddet deles ligeligt mellem Grønland og Danmark, som det beskrives i betænkningen fra selvstyrekommissionen.”

Demokraterne ønsker ikke, at det grønlandske folk skal betegnes som et folk i folkeretslig forstand, således som det anføres i Selvstyrekommissionens betænkning: ”Det grønlandske folk bør retteligt kaldes et oprindeligt folk, som er den betegnelse vi påberåber os, når vi gør krav på at fange hvaler. Demokraterne er af den holdning, at betegnelsen oprindeligt folk, vil kunne give Grønland og den grønlandske befolkning flere fordele end betegnelsen, et folk.”

Demokraterne har dog samtidig meddelt, at ”...skulle befolkningen stemme ja ved folkeafstemningen til november, så vil Demokraterne fuldt ud respektere dette udfald og vil derefter arbejde hårdt for, at selvstyret bliver en succes og at levestandarden i Grønland som minimum vil kunne holdes status quo.”

Demokraterne har i forlængelse af ovennævnte fremsat et beslutningsforslag til den kommende landstingssamling om at udskyde den planlagte folkeafstemning om selvstyre således at Selvstyrekommissionens lovforslag bliver genforhandlet for at opnå et andet forhandlingsresultat.

De øvrige politiske partier i Grønland anbefaler fortsat et ja til selvstyre som beskrevet i Selvstyrekommissionens betænkning. I en kommentar til Demokraternes indstilling har Lars-Emil Johansen (Siumut) bl.a. udtalt, at Demokraterne er dybt naive, hvis de tror, at de kan få en bedre aftale i hus om selvstyre end den, der allerede ligger.

Inuit Ataqatigiit (IA) ønsker lempeligere regler for indvandring.

I forlængelse af partiet IA's sommermøde, jf. indberetningen for juni-juli 2008, har partiet fremsat krav om, at landsstyret ved første lejlighed henvender sig til den danske regering om overtagelse af myndigheden vedrørende tilladelse til bosætning, tilflytning og ansættelse i Grønland. Kravet begrundes med, at Grønlands behov for tilkaldt arbejdskraft udefra vil blive større.

I et interview med KNR's radioavis uddyber partiets formand Kuupik Kleist, at med de erhvervsprojekter, der står for døren, bliver Grønland nødt til at få mere arbejdskraft udefra. Hvis Grønland selv fik ansvaret for at administrere lovgivningen om indvandring, og IA fik lov at bestemme, så vil det blive noget lempeligere regler end de danske.

Erhverv og Økonomi.

Landsstyrets forslag til landstingsfinanslov for 2009.

Som omtalt i indberetningen for juni-juli 2008 har Landsstyremedlem Aleqa Hammond præsenteret landsstyrets forslag til landstingsfinanslov for 2009 (FFL2009) for offentligheden. Det skete ved et pressemøde den 15. august 2008.

FFL2009 budgetterer med indtægter på niveauet 6 mia. kr. og udgifter på niveauet 6,5 mia. kr. Det resulterende budgetterede underskud på 441 mio. kr. skal ifølge Aleqa Hammond ses i relation til, at hjemmestyret i 2006 afviklede den sidste udlandsgæld samt en opsparing i landskassen på niveauet 2,2 mia. kr.

De væsentligste udgiftspolitiske indsatsområder angives til uddannelse og erhvervsudvikling samt øgede bevillinger på social- og sundhedsområdet. Et betydeligt beløb – 375 mio. kr. – er tiltænkt forundersøgelser til en evt. etablering af et aluminiumsmelteværk ved Maniitsoq, såfremt hjemmestyret vælger at blive medejer af dette projekt, jf. min indberetning af 7. maj 2008 fra landstingets forårssamling.

Oppositionspartierne Demokraterne og IA har udtrykt bekymring over det fremlagte FFL2009, med henvisning til det store budgetunderskud.

De to arbejdsgiverorganisationer NUSUKA og Grønlands Arbejdsgiverforening udtrykker modstand mod at hjemmestyret skal involvere sig i aluminiumsprojektet i så stort et omfang.

Landsstyrets FFL2009 kan hentes fra Grønlands Hjemmestyres hjemmeside på adressen: http://dk.nanoq.gl/Emner/Landsstyre/Departementer/Departement_for_finanser/Finanslov/Finansaar_2009.aspx

Med venlig hilsen

Søren Hald Møller